

ФАРҒОНАНИНГ ТАШАББУСКОР ВА МЕҲНАТСЕВАР ИНСОНЛАРИ ИСЛОҲОТЛАРГА КАМАРБАСТА БЎЛСА, ХАЛҚИМИЗ ТУРМУШИ ЯНАДА ФАРОВОНЛАШАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев аҳоли ҳаёти, ҳудудлар ривожига билан яқиндан танишиш мақсадида 11 июль куни Фарғона вилоятига келди.

Мамлакатимизда транспорт инфратузилмаси соҳасида кенг қўлмали ишлар олиб борилмоқда. Биргина ҳаво йўллари тармоғида Самарқанд, Термиз, Мўйноқ, Зомин аэропортлари янгиланиб, ишга туширилди. Тошкент ва Урганч халқаро ҳаво портлари таъмирланмоқда, “Тошкент-Шарқий” қайта қурилмоқда.

Жорий йил март ойда Кўкон аэропорти ҳам янгидан очилган эди. 11 июль куни Ўзбекистон Президентининг самолёти илк бор бу ерга қўнди.

Мазкур аэропорт 1977 йилда қурилган бўлиб, яқин йўналишларга парвозлар амалга оширилган. Кейинчалик фақат ҳарбий ҳаво кучлари томонидан фойдаланилган. Модернизация натижасида ушбу аэропорт орқали яна фуқаро авиацияси парвозлари йўлга қўйилди.

Давлатимиз раҳбари бу ердаги бунёдкорлик ишлари билан танишди.

Аэропортда 100 нафар йўловчиға мўлжалланган янги терминал қурилган, учиб-қўниш йўлаги қопламаси таъмирланган. Замонавий аэронавигация ускуналари ўрнатилган. Бу

ишлар натижасида аэропорт А320-200 ва АTR 72-600 русумли самолётларни қабул қилиш имкониятига эга бўлди.

Президентимиз энди бу аэропорт халқимизга манфаат келтириши кераклигини таъкидлади. Бунинг учун нарх ва хизматлари одамларга қўлай қилиб, парвозларни кўпайтириш бўйича кўрсатмалар берилди.

Ички туризм имкониятларидан фойдаланиш яхши самара бериши, халқаро рейсларни ҳам йўлга қўйиш мумкинлиги қайд этилди.

Шундан сўнг Президент Шавкат Мирзиёев “Indorama Kokand Fertilizers and Chemicals” акциядорлик жамияти фаолияти билан танишди.

Мамлакатимизда кимё саноати жадал ривожланмоқда. Сўнгги беш йилда бу соҳада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми қарийб 2 баробарга ошиб, 45 триллион сўмга етди. Хусусан, янги қувватлар ҳисобига минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ҳажми 17 фоизга кўпайиб, йилга 1,4 миллион тоннадан ошди.

Бунда самарали инвестиция лойиҳалари катта ўрин тутмоқда.

Собиқ Кўкон суперфосфат заводи молиявий соғломлаштириш ва диверсификация қилиш мақсадида 2019 йилда Сингапурнинг “Indorama Holdings BV” компаниясига инвестиция мажбуриятлари билан сотилган эди. Унинг негизда “Indorama Kokand Fertilizers and Chemicals” корхонаси ташкил этилди. 70 миллион доллар хорижий инвестиция жалб этилиб, ишлаб чиқариш технологиялари модернизация қилинди. Испания, АҚШ, Хитой, Ҳиндистон, Туркия ва Россия давлатларининг етакчи компанияларидан замонавий ускуналар келтириб ўрнатилди. Қўшимча 150 та иш ўрни яратилди.

2021 йилда модернизация ишларининг биринчи босқичи доирасида аммонийлашган суперфосфат, сувда тез эрувчан комплекс минерал ўғитлар, азот-фосфор-калийли (NPK) минерал ўғитлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Завод қуввати йилга 75 минг тоннадан 450 минг тоннага етказилди.

Хомашёлар маҳаллий корхоналардан олиб келинади. Масалан, фосфорит уни Қизилқумдан, сульфат кислотаси Олмалиқдан,

аммоний сульфат Чирчиқдан, аммиак “Фарғонаазот” ва “Навоийазот”дан келтирилади. Бу маҳсулот таннархини барқарор сақлаш имконини бераётган.

Яна бир муҳим томони, модернизация натижасида ишлаб чиқаришга сарфланадиган электр энергияси ва табиий газ харажатларини 35-40 фоизга қисқартиришга эришилган. Бундан ташқари, атроф-муҳитни ифлослантirmаслик учун асосий ишлаб чиқариш цехларига тўрт босқичли тозалаш ускуналари ўрнатилган. Илгари бу фақат икки босқичли бўлган.

Корхона йилга 30 миллион доллар маҳсулотни экспорт қилиш қувватига эга. Бугунги кунда МДҲ, Европа, Африка ва Осиёнинг 16 давлатига минерал ўғитлар экспорт қилинмоқда.

Давлатимиз раҳбари завод бўйлаб юриб, ишлаб чиқариш жараёнини кўздан кечирди. Корхона йирик кимё кластерига айланиб, нафақат иқтисодий, балки ижтимоий намуна бўлиши кераклиги таъкидланди. Завод ходимлари учун замонавий уй-жойлар

қуриш, келажакда мактаб ва шифохона лойиҳаларини ҳам назарда тутиш бўйича фикр алмашилди.

Корхона изчил ривожланмоқда ва кейинги босқичлар бўйича ҳам иш олиб борилмоқда. Иккинчи босқич доирасида 50 миллион доллар инвестиция ўзлаштирилди. Швейцария, Германия, Ҳиндистон, Хитой ва Италиядан замонавий технологик ускуналар келтириб ўрнатилди. Ушбу босқичда йилга 24 миллион долларлик калий сульфат, сульфат кислотаси ва аммоний-хлорид ўғитлари ишлаб чиқарилади. 120 та янги иш ўрни яратилади.

Учинчи босқич ишлари 2025-2028 йилларда амалга оширилади. Унда моно ва дикальций фосфат, калий-нитрат, азот-фосфор-калийли комплекс минерал ўғит, кальций хлорид, моно аммоний фосфат, моно калий фосфат ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Лойиҳа қиймати — 100 миллион доллар. 235 та иш ўрни яратилади.

Давлатимиз раҳбари Фарғона вилоятида режалаштирилган янги инвестиция лойиҳалари билан танишди.

Кейинги етти йилда Фарғона вилоятига қарийб 77 триллион сўмлик инвестициялар жалб этилган. Уларнинг натижасида 116 мингта иш ўрни ва 4,5 миллиард долларлик экспорт имконияти яратилган.

Бу йил вилоятда 1,3 миллиард долларлик мингдан ортқ лойиҳа амалга оширилмоқда.

Энди Фарғона вилоятида хорижий инвестор ва маҳаллий тадбиркорлар томонидан умумий қиймати 7 миллиард доллардан зиёд 132 та лойиҳа шакллантирилган. Шундан 2,1 миллиард долларлик 25 таси давлатимиз раҳбарига тақдирот қилинди.

Лойиҳаларга Австрия, АҚШ, Хитой, Россия, Туркия, Германия, Саудия Арабистони, Кувейт, Япония ва Озарбайжон каби мамлакатлар компаниялари инвестиция киритмоқда. Улар тўқимачилик, озиқ-овқат, тиббиёт, электротехника, қурилиш материаллари, хизмат кўрсатиш ва бошқа тармоқларни қамраб олган.

➤ Давоми 2-бетда

Тараққиёт одимлари

Мамлакатлар ижтимоий-сиёсий тараққиётидаги турфахиллик уларнинг сайлов тизимида ҳам ўз аксини топган. Бу ҳолат мажоритар, пропорционал ва аралаш сайлов тизимларининг шаклланишига сабаб бўлди.

АРАЛАШ САЙЛОВ ТИЗИМИ

ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА ВА МИЛЛИЙ ЁНДАШУВ

Мажоритар сайлов тизими муайян номзоднинг сайлов округида сайловчиларнинг кўпчилик овозини олиши зарурлиги билан тавсифланса, пропорционал сайлов тизими вакиллик органига ўз номзодларини кўрсатган партиялар ўртасида мандатларни тақсимлаш улар олган овозлар сонига мувофиқ амалга оширилишини билдиради.

Бироқ мажоритар ва пропорционал сайлов тизимининг ҳар иккиси ҳам айрим камчиликларга эга эканини кузатиш мумкин. Масалан, мажоритар сайловда

парламентни шакллантиришда сайловчилар берган ҳар бир овоз эмас, балки сайловда ғолиб бўлган номзодга берилган овозлар инобатга олинади, холос. Мағлуб номзодларга берилган овозлар эса ҳеч қандай аҳамиятга эга бўлмайди, яъни “қуйиб” кетади. Бундан ташқари, сайловда асосий эътибор номзодларга қаратилгани боис, ушбу тизим кўппартиявийликнинг ривожланишига етарлича шароит яратмайди.

➤ Давоми 2-бетда

“Ўзбекистон — 2030” стратегияси

МИЛЛАТ САОДАТИ

ФАҚАТ ВА ФАҚАТ ЁШЛАР ТАЪЛИМ-ТАРБИЯСИГА БОҒЛИҚ

Бугун мамлакатимизда кечаётган янгиланиш жараёни, ҳар бир соҳа ва йўналишни инсонларга қўлайлик яратиш нуктаи назаридан замон талаблари асосида ислоҳ қилиш борасидаги саъй-ҳаракатлар юртдошларимиз билан бир қаторда халқаро жамоатчилик томонидан ҳам кенг эътироф этилмоқда. Шу ўринда савол туғилади: кейинги йилларда, ҳақиқатан, барча йўналишларда тарихий ўзгаришлар гувоҳи бўляпмиз, ҳўш, мамлакат тинчлиги ва тараққиёти, келажаги, аҳоли фаровонлиги, миллат саодати нуктаи назаридан олиб қараганда, уларнинг энг муҳими қайси?

Бунга ҳар кимнинг ўз қарашларига мувофиқ асосли жавоби бор. Бизнингча, уларнинг барчаси ҳақ. Чунки янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлидаги янгиланишлар жараёнида ҳамма соҳа ва йўналиш, тармоқларда туб ўзгаришлар юз берди. Лекин қайсидир йўналишни танлаш керак бўлса, мақсад қамрови, бошқа соҳаларга таъсири нуктаи назаридан таълим тизимини алоҳида ажратиб кўрсатиш тўғрироқ бўлади, назаримда. Бинобарин, янги Ўзбекистон Учинчи Ренессансга эришишдек улкан маррани кўзлаган экан, таълим йўналиши унга асос яратиши, барча соҳа ва йўналишлар бўйича белгиланган юксак мақсадлар рўёбига эришиш бўлиши билан аҳамиятлидир.

➤ Давоми 3-бетда

“Ўзбекистон — 2030” стратегияси

МИЛЛАТ САОДАТИ

ФАҚАТ ВА ФАҚАТ ЁШЛАР

ТАЪЛИМ-ТАРБИЯСИГА БОҒЛИҚ

ЎЗБЕКИСТОН 2030

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Доноларимиз топиб айтганидек, касални даволагандан кўра олдини олган минг марта яхши. Шу боис, юқорида айтиб ўтганимиздек, кейинги пайтларда мамлакатимизда таълим тизимини тубдан ислоҳ қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Айни пайтда таълимнинг сифат кўрсаткичларини янада яхшилаш йўлида самарали чоралар кўриляпти. Соҳага замонавий ўқув методлари ютуқлари ва инновацион ишланмалар кенг жалб қилиниб, ёшларимизга ҳар томонлама сифатли таълим-тарбия беришнинг янгидан янги йўналишлари амалиётга татбиқ этилмоқда.

Бошланиши 1-бетда

Шу боис, мамлакатимизда таълим тизимини замон талабларига мос ислоҳ қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу мавзуга атрофлича тўхталишдан аввал Президентимиз нафақат юртимизда таълим тизимини ривожлантириш, балки минтақа ва глобал донрадаги нуфузли халқаро тадбирларда ҳам бу борада муҳим ташаббусларни илгари суриб келаётганини алоҳида таъкидлаш ўринли.

Масалан, Марказий Осиё ёшлар форумини ўтказиш ташаббуси минтақада ёшларга доир сиёсатнинг умумий йўналишларини ишлаб чиқиш, зарур имкониятлар яратишга замин ҳозирламоқда. Шунингдек, Ёшларга доир сиёсатнинг умумий йўналишлари тўғрисида кўп томонлама битимни тайёрлаш ташаббуси ва ушбу йўналишдаги 10 га яқин бошқа ташаббуснинг амалга ошиши ёшлар сиёсати бирламчи ва устувор минтақавий масала сифатида ўрнатилишига хизмат қилди.

Яқин кунларда бўлиб ўтган икки муҳим халқаро тадбир — Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлиси ва Туркий давлатлар ташкилотининг норасий саммитида ҳам давлатимиз раҳбари долзарб ижтимоий-иқтисодий масалалар қаторида ёшлар таълимига эътибор қаратди. Жумладан, “Биз замонавий “билимлар иқтисодиёти”ни қуриш, креатив иқтисодиётини ривожлантириш учун рақамли технологиялар, блокчейн, булутли, квант ҳисоблаш технологиялари, робототехника, “тўртинчи санаот” кадрларини тайёрлаш соҳаларида ҳамкорлигини кучайтиришдан манфаатдоримиз. Бунинг учун Туркий давлатлар ташкилотининг Инсон капиталини ривожлантириш илмий-тадқиқот марказини ташкил этиш бўйича ташаббусни илгари сурагани ва уни юртимизда жойлаштиришга тайёرمىз.

Ташкилот шафелигида аниқ фанлар бўйича Ёшлар туркий олимпиадаси ва Бутунжаҳон туркунослар конгресси ташкил этишни ҳамда уларни келгуси йили Ўзбекистонда ўтказишни таклиф этамиз”, деди.

ШХТ саммитида маданият, таълим, ёшлар ва сайёҳлик алмашинувлари соҳасидаги дастурларни биргаликда бажариш орқали ташкилотни янада бунёдкор тузилмага айлантириш, шу мақсадда мазкур йўналишлардаги лойиҳаларни тизимлаштириш ва барча манфаатдор томонларни жалб этган ҳолда бир-

галикда амалга оширишга хизмат қиладиган ШХТ гуманитар ташаббус ва дастурлари ягона банкни ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Хўш, булар қайси жиҳатлари билан муҳим? Аввало, ёшлар масаласи ҳамма замонда долзарб бўлиб келган. Инчунин, биз яшаётган XXI асрда бу масала, ҳақиқатан, ҳаёт-мамот масаласига айланиб бормоқда. Эътибор беринг, кейинги пайтларда яқинларимиз, ҳамкасбларимиз билан гаплашганимизда негацир гап айланиб фарзандларимиз тарбиясига бориб тақалаверади. Кимдир фарзандининг смартфон компьютердан кўз узолмай, муккасидан кетганидан нолиса, яна кимдир бугунги ёшлар тарбиясида рўй бераётган салбий ҳолатлардан куйнади. Кўпчилик бунда ўзини бош айбдор сифатида кўриб, сабабини ўзидан қидирса, бошқалар бунга жамиятни айблайди.

Сўхбатларимизда гап, асосан, бугун интернет тармоқлари орқали тарқатилётган хабарларнинг барчаси ҳам инсоният учун маълум маънода керакли ёки жамият ҳаёти учун фойдали эмаслиги ҳақида кетади.

Афсуски, тармоқларда хиёнат, фаҳш, жаҳолат ҳақидаги, ҳатто мазмунини тилга ҳам олиб бўлмайдиган турли шов-шувли хабарлар, маънавиятимизга буткул ёш маълумотлар нисбатан кўп тарқалган. Янада ачинарлиси, уларни барча, шу жумладан, ҳали оқ-қоранинг фарқида бормайдиган фарзандларимиз ҳам кўрапти. Уларда “шундай қилиш мумкин экан” деган тушунча шаклланипти ва аста-секин азалий қадриятларимиздан узоқлашиб бормоқда.

Ҳа, бугун ҳам орамизда кўчадан бери келмай, бирор ишнинг, касбнинг бошини тутмаган, ўз ҳаёт йўлини топшиш, келажагини мустақамлаш ўрнига бефойда ишларга вақтини

гит-қизлар сафи йилдан йилга кенгаймоқда. Айниқса, дунёнинг энг нуфузли олий таълим муассасаларида таълим олаётган, “Google”, “Tesla”, “WallMart” каби корпорацияларда, йирик банк-молия муассасалари ва ташкилотларда муваффақиятли ишлаётган ўзбекистонлик ёшлар кўпайётгани барчамизни хурсанд қилади.

Ушбу ютуқлар замирида катта меҳнат ва тил билиш кўникмалари ётибди. Доноларимиз тил билган эл билади, деб бежиз айтмаган. Шу сабабли мамлакатимизда хорижий тилларни ўргатишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Хусусан, 2023/2024 ўқув йилида умумтаълим мактабларига 500 нафардан ортқ хорижлик чет тили педагог-мутахассиси жалб қилинди. Жорий йилдан бошлаб Тошкент шаҳри ва ҳудудлардан танлаб олинган 500 дан ортқ таълим муассасасида 2 та чет тилини ўқитиш бошланди.

Халқаро тил билиш даражаси сертификатини олиш учун имтиҳонда юқори балл тўплаган ёшларнинг ўқиш харажати давлат томонидан тўлиқ қопланган. Биринча 2023 йилда 12 минг 400 га яқин ёшга 21,7 миллиард сўмга яқин маблағ тўлаб берилди. Ёшлар ишлари агентлиги томонидан йигирмадан ортқ хорижий тили онлайн тарзда бепул ва креатив ўргатиш учун “Ибрат фарзандлари” лойиҳаси ишга туширилди.

Юртимизда ёшлар билан ишлаш бўйича дунёда ўхшаш кам бўлган вертикал бошқа-

рув тизими яратилди. Бу эса маҳалалардаги ёшлар етакчилари орқали йигит-қизларни касб-хунарга ўқитиш, бандлигини таъминлаш, бўш вақтини мазмунли ўтказиш ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш билан боғлиқ кўп-ла масалаларни қўйи бўғиннинг ўзида ҳал этиш имконини бермоқда.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясини “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили”да амалга оширишга оид давлат дастурида умумий ўрта таълим мактабларида билимини баҳолашнинг янги тартибини жорий этиш ҳамда иккинчи хорижий тил ва касбини ўргатишни кенгайтириш бораида бир қатор ва-зифалар белгиланган.

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 27 июндаги “Ёшларни хорижий тилларга ўқитиш тизими самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ёш авлодини қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштиришга қаратилган навбатдаги муҳим ҳужжат бўлди. Қарор билан Ёшлар ишлари агентлиги зиммасига қўшимча функциялар юкла-тилди. Энди агентлик ёшларни хорижий тилларга ўқитиш жараёнини такомиллаштиришга кўмаклашиб, чет тилларни мукамал ўзлаштириш учун шартноларни кенгайтиради.

Шунингдек, хорижий тилларни ўқитиш билан шугулланувчи яқка тартибдаги тадбиркорлар, хусусий ўқув марказлари фаолиятини ри-

вожлантириш ва қўллаб-қувватлаш, соҳадаги муаммолар ечимини топиш бўйича таклифлар тайёрлайди. Хусусий ўқув марказлари ре-йтингини шакллантиради ҳамда юқори ўринни эгаллаганларини рағбатлантириб боради. Ёшлар орасида касб-хунаро ва хорижий тилларни ўрганишни тарғиб қилади ҳамда ушбу йўналишдаги ижтимоий лойиҳалар, кўрик-танлов ва олимпиадаларни ташкил этади.

Энди имтиҳон топириш харажати қопланадиган халқаро имтиҳон тизимлари бўйича камда С1 ёки унга тенглаштирилган мос даражадаги сертификат олган ёшларнинг имтиҳон топириш харажатини компенса-ция қилишга қўшимча равишда ўқиш хара-жатини қоплаш учун БХМнинг 3 баробари миқдорида бир марталик моддий рағбат-лантириш тизими жорий этилади, — дейди Ёшлар ишлари агентлиги бош мутахассиси Элмурод Жабборов. — Ушбу амалиёт инглиз, немис, француз, корейс, хитой ва япон тилла-ри бўйича қўланади.

Қарор билан 2024 йил 1 сентябрдан 2027 йил 1 январгача ёшларнинг немис, француз, корейс, хитой ва япон тиллари бўйича халқа-ро имтиҳон тизимларида имтиҳон топириш харажати қоплаб берилиши учун улар томо-нидан тўплагани лозим бўлган балнинг ми-нимал кўрсаткичи бир поғона пасайтирилади.

Шунингдек, умумий ўрта таълим муас-сасаларининг синфхоналарини таълим жа-раёнидан бўш вақтда касб-хунаро ва хорижий тилларни ўқитиш учун тўғридан тўғри шарт-номалар асосида текин фойдаланиш ҳуқуқи билан хусусий ўқув марказларига беришга рухсат этилади. Хусусан, 2024 йилда камда мингта умумий ўрта таълим муассасасининг синфхонаси хусусий ўқув марказларига те-кин фойдаланишга берилади. Курсларда ушбу мактабларда таълим олаётган, “Ижтимоий химоя ягона реестри”га киритилган оиналар фарзандлари бўлган юқори синф ўқувчилари бепул ўқитилади.

2024 йил 1 октябрдан бошлаб агентлик ҳар йили хусусий ўқув марказларининг Қорақал-поғистон Республикаси, вилоятлар ва Тош-кент шаҳри бўйича рейтингини тузади ҳамда расмий веб-сайтида эълон қилиб боради.

Рейтинг натижаларига кўра, олис ва че-ка ҳудудларда фаолият юритувчи энг юқори кўрсаткичга эга 100 та хусусий ўқув мар-казининг таълим жараёнида фойдаланадиган бино ва иншоотлар учун ижара тўлови хара-жатининг бир қисми Ёшларга оид давлат сиё-сатини қўллаб-қувватлаш жағфармаси маб-лаглари ҳисобидан компенсация қилинади.

— Мактабгача ва мактаб таълими ҳамда олий ва ўрта махсус таълим тизими ўртасидаги боғлиқлиқни таъминлаш мақсадида 2024-2026

йилларда ОТМнинг хорижий тил филологияси таълим йўналиши бўйича 3- ва 4-курсда тахсил олаётган ҳамда камда С1 даражадаги сер-тификатга эга талабаларининг умумий ўрта, ўрта махсус ва профессионал таълим ташкилотла-рида ўқитувчи сифатида ишлашига рухсат эти-лади, — дейди Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги бошқарма бошлиғи ўринбосари Шаҳло Темирова. — Шунингдек, 2024/2025 ўқув йилидан бошлаб хорижий тилларга ихти-сослашган умумтаълим муассасаларида асосий хорижий тил сифатида немис, француз, корейс, хитой ва япон тиллари ўқитилади.

2025 йил 1 декабргача немис, француз, корейс, хитой ва япон тилларини билиш да-ражасини баҳоловчи нуфузли хорижий таш-килотларнинг мамлакатимизда, биринчи навбатда, ҳудудларда қўшимча 5 та филиали очилади. Жорий йил якунига қадар инглиз, немис, француз, испан, корейс, хитой ва япон тилларини В2 даражасида биладиган ёшлар сони 100 минг нафарга етказилади.

— Айни пайтда “Ибрат фарзандлари” лойиҳаси доирасида 1 миллион 300 мингга яқин йигит-қиз хорижий тилларга онлайн шаклда бепул ўқитилган, — дейди лойиҳа раҳбари Рустам Қориев. — Мазкур қарор биз учун янада катта имкониятлар эшигини очди. Хусусан, 2025 йил 1 январгача инглиз тили, кейинги йилларда бошқа хорижий тиллар ва замонавий касбларни ўргатиш бўйича дунё-нинг етакчи марказлари, олий таълим таш-килотлари билан ҳамкорлик йўлга қўйилиб, уларнинг халқаро таълим стандартларига мос таълим дастурлари “Ибрат фарзандлари” ва “Устоз” лойиҳаларига татбиқ этилади. Энди мазкур қарор асосида энг чека ҳудудларда “Ибрат фарзандлари”нинг ўқув марказлари фаолияти йўлга қўйилади. Ҳозир пилот лойи-ҳамизни Жиззах вилоятида амалга оширишга киришдик. Бу марказларга бевосита ўша ҳу-дудларда энг яхши натижани қўлга киритиб келаётган педагогларни жалб этамиз ва улар-ни Лондондаги малака ошириш курсларида ўқитишни режалаштирганимиз.

Вазирлик ва идоралар ҳамда давлат иш-тирокидаги корхоналарда ёш ташаббускор ходимлар ёшлар билан ишлаш учун масъул этиб белгиланади. Уларнинг фаолияти Ёшлар ишлари агентлиги томонидан услубий ва ама-лий жиҳатдан мувофиқлаштириб борилади. Шунингдек, болаларни ватанга садоқат, мил-лий, умуминсоний қадриятлар, ота-она, оила ва катталарга ҳурмат руҳида тарбиялаш, уларда табиятни асраб-авайлаш туйғуларини шакл-лантиришга қаратилган асарларни яратиш, чоп этиш ва омаллаштириш чоралари қўрилади.

Бугунги глобallasуш даври инсониятнинг замон билан ҳамнафас одимлашини талаб этади. Шу боис, турли соҳа мутахассислари ўз она тилини мукамал билиш билан бир қа-торда бир нечта хорижий тилда мулоқот қила олиш устунлиқ беради.

Шундай экан, мазкур қарор илмли ва маъ-рифатли ёшларни камолга етказиш, ёш авлод-нинг ижодий ва интеллектуал салоҳиятини ошириш, хорижий тилларга ўқитишни янада омаллаштириш, шунингдек, бундай фаолият билан шугулланувчи марказларни қўллаб-қувватлаш ва ривожланиши учун қўлай му-ҳит яратишга хизмат қилади.

“КРЕАТИВ ФИКРЛАШ ПАЙТИ КЕЛДИ”

ЗАМОНАМИЗ ҚАҲРАМОНИ ҲАҚИДАГИ САҲНА АСАРИГА ЧИЗГИЛАР

Мухтасар
ТОЖИМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Фарғона вилояти мусикали драма театрида драматург Илҳом Ўрмоннинг “Кулолнинг армони” номли асари асосида сахналаштирилган спектакль премьераси бўлиб ўтди. Риштон кулолчилик мактабидан етишиб чиққан ўзига хос, бетакрор услубини ярата олган уста, “Дўстлик” ордени соҳиби, Ўзбекистон Бадий академияси ҳамда “Хунарманд” уюшмаси аъзоси Тоҳиржон Ҳайдаровнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган асарда бугунги ўзбек хунарманди юрагидан кечаётган ўйлар, изтироблар, орзулар ўзига хос талқинда ифодаланган. Режиссёр Обиджон Абдуллаев сахналаштирган асарнинг таъсирчан ва ҳаётийлиги сахналаштирувчи расм Фуркат Кўчқоров яратган декорация ва безаклар орқали таъминланган. Бош қаҳрамон образини актёр Акмал Мирзаев маҳорат билан талқин қилган.

“Дунёни қишлоғимга олиб келаман”

Ҳар гал Риштон туманига кириб борганимизда уста кулол Тоҳиржон Ҳайдаров айтиб берган болалик хотиралари ёдимизга тушади. Бир куни 14 ёшли Тоҳиржон эна-сига “Бозорга саби сотгани борганимда бир амаки қайси қишлоқдан эканимни сўради. “Жалойирданман”, десам, бизнинг қишлоғимизни танишлари учун сен ўз хунаринг ёки билиминг билан унинг шонини дунёга таратишинг керак”, дея жавоб беради. Шунда Тоҳиржон “Мен дунёга чиқмайман, аксинча, дунёни қишлоғимга олиб келаман, мана кўрасиз!” деган экан. Чиндан ҳам бугун “Тоҳир кулол оилавий уй-музейи”ни излаб келаётган нафақат юртдошларимизнинг, балки хорижлик сайёҳларнинг қадами узилмайдди. Демак, 14 ёшли Тоҳиржоннинг орзуси амалга ошиб, Жалойир қишлоғини дунё тан оляпти!

— Спектаклдаги барча воқеалар уста хунарманднинг болалигида юрагига туккан ушбу мақсади атрофига қурилган, — дейди санъатшунос Шохрух Абдураулов. — Миллатнинг шаъни учун кураш, миллий қадрият ва аъёнларни тиклаш гоёси илгари сурилган. Зеро, ҳар бир инсон ўз касби, хунари ва билими билан ватани, миллати тараққиётига хизмат қилиши керак. Кулол Тоҳиржон Ҳайдаров хунармандлар учун яратилаётган имкониятлар туфайли давримизга файз бераётган замонамиз қаҳрамонларидан. Истеъдодли ва ёш режиссёр Обиджон Абдуллаев сахналаштирган “Кулолнинг армони” саҳна асари жуда яхши таассурот қолдирди. Бадий жиҳатдан ҳам, гоёвий жиҳатдан ҳам спектакль гоёт пухта ишланган. Театр санъатининг барча ифода воситалари — куй, қўшиқ, хореографик ҳаракатлар, стенография ўз ўрнида қўлланган. Энг муҳими, бадий жиҳатдан ахлият спектакль дунёга келган.

Қўза ва лаганларнинг оромижон суҳбати

Томошабин ва мутахассислар эътирофича, уста ясаган сопол буюмларнинг кулол атрофида ҳаракатланиши, жонлани-

ши саҳнадаги ижодий муҳитга янги ҳаёт бағишлаган. Қадимий қўза ва лаганларга ноодатий либослар танланган. Айни ғайритабиий жонлантириш жуда яхши топилма сифатида эътироф этилди.

— Тоҳиржон Ҳайдаров нафақат хунармандлар иштирокидаги, балки вилоят

ижодкорлари жамланиб, мушоира қилади-ган дилбар анжуманларда ҳам қатнашиб туради, — дейди сценарий муаллифи Илҳомжон Ўрмонов. — Учқўприқдаги ижодий учрашувлардан бирида уста хунарманд Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф билан бўлган бир воқеани ҳаяжон билан сўзлаб берди. Унинг сўзларидан таъсирланиб, дастлаб “Кулолнинг армони” деган шеър ёздим. Шеърдан баҳраманд бўлганлар айни мавзуда драма ёзишга ундади. Пьеса тайёр бўлгач, уни устозим — Ўзбекистон санъат арбоби, профессор Карим Йўлдошев ўқиб кўриб, керакли маслаҳатлар берди. Истеъдодли ёш режиссёр Обиджон Абдуллаев билан ҳамкорликда иш бошлар эканмиз, асарни ҳар доимгидан ўзгача услубда сахналаштиришга аҳд қилдик. Яъни хунарманд қалб кўрини бағишлаган қўза ва лаганларни жонлантиришга келишдик.

воқеликни онгли равишда эмас, ҳаёл чигиринидан ўтказиб, фалсафий тарзда англаш ва қабул қилиш талаб этилади.

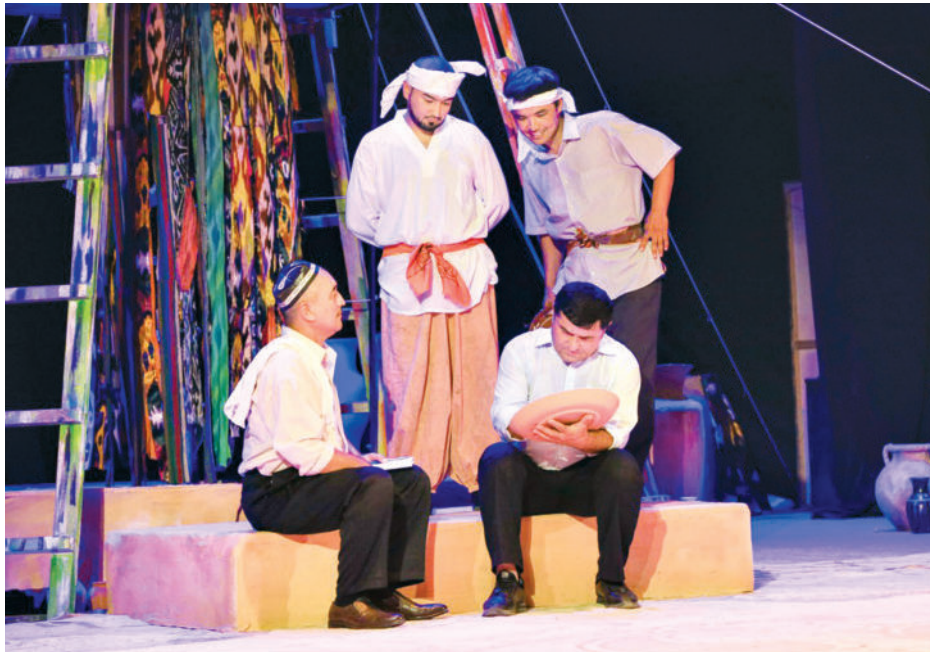
Ёш режиссёр Обиджон Абдуллаев ҳам-миша янгиликка интилади. Дастлаб асарни ўқиб чиққач, уни сахналаштириш кўп вақт талаб этишини, бу ижодий жараён оддий бир хунарманднинг эмас, балки маънавий-маърифий юксалиш иштиёқидаги замондошимизнинг ибратли ҳаётини акс эттириши лозимлигини таъкидлаган. Режиссёр сахналаштириш жараёнида Тоҳиржон кулолнинг музей-устахонасига бориб юрганида ҳар бир қўза ва лаганга битилган тарихимиздан хабар берувчи битиклару мутафаккирларнинг қимматли сўзлари тушларига кириб чиқар, гўё ҳар бир буюм ижодкор билан сўзлашар эди. Ахир хунарманд уларнинг ҳар бирига катта масъулиятни — дилбар шеър ва ҳикматлар сабоғини бугунги кун инсонлари қалбига жо қилиш вазифасини

юклаган. Ана шу ўй ҳаёлидан ўтиши билан режиссёр бу асарни Ўзбекистон театрлари учун бир оз янгилик ҳисобланувчи саунд-драма жанрида сахналаштиришга аҳд қилади. Ушбу жанрдаги асарда мусиқа етакчи ўрин тутади. Буни қарангки, ҳамма куй-қўшиқлар репетиция жараёнида туғилди. Ижодкор кўпроқ Умар Ҳайём рубойларидан илҳомланар, миллий руҳиятимизга яқин мусиқаларни танлашга ҳаракат қилар эди. Хунармандни бир душман деб билувчи со-биқ совет даврининг таназзулли кунларини ифодалайдиган мусиқани танлаш эса ўзига хос машаққат талаб қилди.

“Кулол уй-музейи — сеvimли масканимиз”

— Икки йилдирки, турмуш ўртоғим Марямхон билан Фарғона давлат универ-ситетида шартнома асосида ишлаяпмиз, — дейди эронлик ўқитувчи Фарзод Ғаффорзо-да. — Ижтимоий тармоқларда Тоҳир кулол оилавий уй-музейи ҳақида ўқиганимизда, тўғриси, жуда ҳаяжонландик. Чунки бошқа давлатларга борганимизда фақат музейлар-ни томоша қилиш имконига эга бўлганмиз. Мазкур оилавий уй-музейида эса ҳаёт ўзга-ча: ўз кўлигиз билан дастгоҳда қўза яса-шингиз, Тоҳир кулол ўчоқда дамлаб берган паловнинг мазасини татиб кўришингиз ва

тарихнинг сирли бағрига уста хунарманд билан саёҳат қилишингиз мумкин. Спек-такль премьерасига ҳам бажонидил бор-ди. Ўзбек драматургияси янгиликларидан баҳраманд бўлдик. Энг муҳими, кулолнинг ўз ватанига, халқига муҳаббати жуда чи-ройли очиб берилган.

Уй-музейга келаётган сайёҳларни таъ-сирлантирган яна бир воқеа шуки, Тоҳир ака нафақат кулол, балки шоиртабиат ин-сон. 200 йиллик тарихга эга қўқонаравани бизга сотинг, деган хорижлик меҳмонга “Дунёдаги энг катта маблагни тортиқ эт-сангиз ҳам сотмайман. Чунки бу арава аждодларимизга тегишли”, дея жавоб қай-тарган. Ўз жавобидан қаноатланмай, юрт ҳақидаги шеърлардан бирини ўқиб берган.

“Халқимга, ватанимга керакман!”

— Тоҳиржон Ҳайдаров 2000 йилгача “Муштум” журнали билан ижодий ҳам-корлик қилган, — дейди Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуфнинг рафиқаси, шоира Назира ас-Салом. — У ҳақда Му-ҳаммад акадан кўп бора эшитганман. То-ҳир ака чизган карикатуралар ўтган аср-нинг 70-йиллари ўрталаридан матбуотда чоп этила бошлаган. У ҳар сафар тахри-риятга борганида журнал бош муҳаррири Неъмат Аминовнинг хонасида ўтадиган кўплаб ижодий суҳбат ва мушоираларга гу-воҳ бўлган. Усмон Азим, Шавкат Раҳмон, Муҳаммад Юсуф, Сирожиiddин Саййид каби эл севган ижодкорлар билан танишиб, суҳбатлашган, уларнинг янги шеърлари тақдиротида қатнашган. Муҳаммад Юсуф

Замондошимиз ҳаётининг саҳна асарига айланиши юртимизда хунармандликка, миллий анъана ва қадриятларимизга қаратилаётган юксак эътибордан далолат. Ўз бахту камолини эл-юрт равнақи, шону шавкати билан боғлаган ҳар бир инсон қадрлар экан, қалбидаги муҳаббат, садоқат, ижодиёт гулхани янада кўкларга ўрлаб бораверади.

Ушбу мисралардан таъсирланган уста ху-нарманд шоирнинг “Ўзбекистон” шеъри-ни сопол лаганга игна билан ўйиб ёзади. Муҳаммад ака Риштонга борган чоғида хунарманд ўша лаганни кўрсатади. Шоир лаганни менга совға қилинг, дейди. Кулол эса “Йўқ, бу лаганни ҳозирча сизга бера ол-майман. Нақш ва жилolari маромига етма-ган. Кейинги сафар учрашганимизда уни, албатта, сизга совға қиламан”, дея жавоб қилади. Бироқ кўп ўтмай, халқимизнинг сеvimли шоири вафот этгани ҳақидаги ха-барни эшитганимиз. Хунарманд ушбу хабарни эшитганидан кейинги изтиробларни спек-такль жараёнида актёр шу қадар маромига етказиб кўрсатиб бердики, бу лавҳа нафа-қат мени, балки барча томошабинларни йиғлатди.

Спектакль намойиши давомида томо-шабинлар бир неча марта актёрлар ижро-сини қарсақ ва самимий эътирофлар билан олқишлади. Томошадан сўнг ўзи ҳақида ёзилган асар премьерасидан боши кўк-ка етган замонамиз қаҳрамони Тоҳиржон Ҳайдаровни суҳбатга чорладик.

— Спектаклни кўраётиб кўнглимдан жуда кўп мулоҳаза, кечинмалар ўтди, — дейди у. — Шу лаҳзаларда ҳақиқий бахт-ни ҳис қилдим. Англадимки, ватанимга, халқимга керакли инсонман. Агар мендан омадинг нимада, деб сўрашса, бошимни баланд тутиб, “Бир оддий хунармандни қўллаб-қувватлайдиган халқим борлиги, шундай жаннатмонанд юрт фарзанди экан-ним менинг омадим. Ўла-ўлгунимча шу юрт, халқ хизматида бўлиш асосий вазифа-м”, дейман.

Замондошимиз ҳаётининг саҳна асари-га айланиши юртимизда хунармандликка, миллий анъана ва қадриятларимизга қаратилаётган юксак эътибордан далолат. Ўз бахту камолини эл-юрт равнақи, шону шавкати билан боғлаган ҳар бир инсон қадрлар экан, қалбидаги муҳаббат, садо-қат, ижодиёт гулхани янада кўкларга ўрлаб бораверади. Руҳий-маънавий кўтарилиш-нинг бу паллалари ҳар бир юртдошимиз қалбига чин яшаш ва курашиш завқини, шижоатини бахш этса, ажабмас!

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-KODNI SKANER ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятга келган қўлхатлар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган таъкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланган.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Kolograk” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbотот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма — 2391
42368 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“Kolograk” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манлиги: Ўзбекистон, 100060.
Тошкент, Янги шаҳар кўчаси, 1-А уй.
Босмахона телефони: (78) 129-29-29

Навбатчи муҳаррир: Мухтасар Тожимаматова
Мусаххас: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуриш Абдуллаев

Манзилими:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎЗА якуни — 03:15 Топширилди — 03:35